

Poglavlje 24

Θουκυδίδου Ἱστορίαι Ζ 5, 1–4

O tekstu

Osamnaesta godina Peloponeskoga rata (414./413. pr. Kr.) ujedno je bila i druga godina takozvane Sicilske ekspedicije, u kojoj su atenske snage opsje-dale daleku Sirakuzu. Sirakužanima su vojno pomagali Spartanci; početkom godine, u trenutku kad su Sirakužani već razmišljali o predaji, Spartanci su im poslali novoga zapovjednika Gilipa s korintskim i spartanskim pojačanjima. Počela je grozničava utrka u podizanju zidova na strateški važnoj visoravni Epipoli (Ἐπιπολάι), neposredno iznad grada. Atenjani su pokušavali izgraditi zid i tako blokirati Sirakuzu, a Sirakužani su gradili protuzid sa svoje strane kako bi presjekli liniju Atenjana i tako spriječili potpuno opkoljavanje. Između dvaju zidova sukobile su se vojske. Prvi su put Sirakužani bili poraženi. No, u sljedećemu će sukobu na istome mjestu izgubiti Atenjani, a Sirakužani će uspjeti blokirati daljnje napredovanje opsadnoga zida. To će biti prekretnica u Sicilskoj ekspediciji, fatalni gubitak atenske prednosti i inicijative.

Pročitajte naglas grčki tekst.

Thuc. Historiae 7.5.1–4

ὁ δὲ Γύλιππος ἅμα μὲν ἐτείχιζε τὸ διὰ τῶν Ἐπιπολῶν τεῖχος, τοῖς λίθοις χρώμενος οὓς οἱ Ἀθηναῖοι προπαρεβάλλοντο σφίσιν, ἅμα δὲ παρέτασεν ἐξάγων αἰεὶ πρὸ τοῦ τειχίσματος τοὺς Συρακοσίους καὶ τοὺς ξυμμάχους· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀντιπαρετάσσοντο.

ἐπειδὴ δὲ ἔδοξε τῷ Γυλίππῳ καιρὸς εἶναι, ἤρχε τῆς ἐφόδου· καὶ ἐν χερσὶ γενόμενοι ἐμάχοντο μεταξὺ τῶν τειχισμάτων, ἧ τῆς ἵππου τῶν Συρακοσίων οὐδεμία χρῆσις ἦν.

καὶ νικηθέντων τῶν Συρακοσίων καὶ τῶν ξυμμάχων καὶ νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελομένων καὶ τῶν Ἀθηναίων τροπαῖον στησάντων, ὁ Γύλιππος ξυγκαλέσας τὸ στράτευμα οὐκ ἔφη τὸ ἀμάρτημα ἐκείνων, ἀλλ' ἑαυτοῦ γενέσθαι· τῆς γὰρ ἵππου καὶ τῶν ἀκοντιστῶν τὴν ὠφελίαν τῇ τάξει ἐντὸς λίαν τῶν τειχῶν ποιήσας ἀφελέσθαι· νῦν οὖν οὖν αὖθις ἐπάξειν.

καὶ διανοεῖσθαι οὕτως ἐκέλευεν αὐτοὺς ὡς τῇ μὲν παρασκευῇ οὐκ ἔλασσον ἔξοντας, τῇ δὲ γνώμῃ οὐκ ἀνεκτὸν ἐσόμενον εἰ μὴ ἀξιώσουσι Πελοποννήσιοί τε ὄντες καὶ Δωριῆς Ἰώνων καὶ νησιωτῶν καὶ ξυγκλύδων ἀνθρώπων κρατήσαντες ἐξελάσασθαι ἐκ τῆς χώρας.

Analiza i komentar

ὁ δὲ Γύλιππος
ἅμα μὲν ἐτείχιζε
τὸ διὰ τῶν Ἐπιπολῶν τεῖχος,

τοῖς λίθοις χρώμενος
 οὓς οἱ Ἀθηναῖοι
 προπαρεβάλοντο σφίσιν,
 ἅμα δὲ παρέτασσαν
 ἐξάγων
 αἰεὶ
 πρὸ τοῦ τειχίσματος
 τοὺς Συρακοσίους καὶ τοὺς ξυμμάχους·
 καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀντιπαρετάσσοντο.

δὲ čestica označava nadovezivanje na prethodno pripovijedanje
 ἅμα μὲν... ἅμα δὲ... koordinacija rečeničnih članova s pomoću čestica μὲν...
 δέ...

ἐτείχιζε § 231

χρώμενος § 232, § 243; rekcija: χράομαι τινι

προπαρεβάλοντο § 238; § 254; s. 118

παρέτασσαν § 231, § 238; složenica τάσσω (atički τάττω); usp. niže ἀντι-
 παρετάσσοντο

ἐξάγων § 231

ἀντιπαρετάσσοντο § 232, § 238

ἐπειδὴ δὲ ἔδοξε

τῷ Γυλίππῳ

καιρὸς εἶναι,

ἦρχε

τῆς ἐφόδου·

καὶ ἐν χερσὶ γενόμενοι

ἐμάχοντο

μεταξὺ τῶν τειχισμάτων,

ἧ τῆς ἵππου
 τῶν Συρακοσίων
 οὐδεμία χρῆσις ἦν.

δὲ čestica označava nadovezivanje na prethodno pripovijedanje
 ἔδοξε § 267; rekcija τινι; otvara mjesto dopuni u infinitivu: „da...”
 καιρὸς εἶναι § 315; imenski predikat, Smyth 909
 ἦρχε § 231, § 235; rekcija τινος
 ἐν χερσὶ γενόμενοι § 254; § 325.11; fraza koja znači „stupiti u blisku bor-
 bu”, LSJ χεῖρ II.6.f
 ἐμάχοντο § 232
 ἧ LSJ ὅς, ἧ, ὅ 0-2 A II (izražava mjesto)
 τῆς ἵππου LSJ ἵππος II (kao kolektivna imenica)
 χρῆσις ἦν § 315; imenski predikat, Smyth 909

καὶ νικηθέντων τῶν Συρακοσίων καὶ τῶν ξυμμάχων
 καὶ νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελομένων
 καὶ τῶν Ἀθηναίων τροπαῖον στησάντων,
 ὁ Γύλιππος
 ξυγκαλέσας τὸ στράτευμα
 οὐκ ἔφη
 τὸ ἀμάρτημα
 ἐκείνων,
 ἀλλ' ἐαυτοῦ
 γενέσθαι·
 τῆς γὰρ ἵππου καὶ τῶν ἀκοντιστῶν
 τὴν ὠφελίαν
 τῇ τάξει
 ἐντὸς λίαν τῶν τειχῶν
 ποιήσας
 ἀφελέσθαι·

νῦν οὖν αὖθις ἐπάξειν.

νικηθέντων § 296, particip je dio genitiva apsolutnoga
 ἀνελομένων § 254, složenica αἰρέω § 327.1; particip je dio genitiva apsolutnoga
 στησάντων § 267, particip je dio genitiva apsolutnoga
 ξυγκαλέσας § 267; ξυγ- je atička inačica za συγκαλέω
 οὐκ ἔφη § 312.8; fraza οὐ φημι: „poreći, zanijekati, odbiti” (LSJ φημί III);
 otvara mjesto akuzativu s infinitivom i infinitivu
 ἀμάρτημα... γενέσθαι § 325.11; imenski predikat, Smyth 909; akuzativ s
 infinitivom
 ἐντός... ποιήσας sc. τὴν τάξιν; § 269; fraza, LSJ ἐντός II: „uvući, uvesti”
 τὴν ὠφελίαν... ἀφελέσθαι složenica αἰρέω § 327.1; § 254; infinitiv kao dopuna ἔφη
 ἐπάξειν složenica ἄγω, s. 116; § 258; infinitiv kao dopuna ἔφη

καὶ διανοεῖσθαι

οὕτως

ἐκέλευεν αὐτοὺς

ὡς τῇ μὲν παρασκευῇ

οὐκ ἔλασσον ἔξοντας,

τῇ δὲ γνώμῃ

οὐκ ἀνεκτὸν ἐσόμενον

εἰ μὴ ἀξιόσουσι

Πελοποννήσιοί τε ὄντες καὶ Δωριῆς

Ἰώνων καὶ νησιωτῶν καὶ ξυγκλύδων ἀνθρώπων

κρατήσαντες

ἐξελάσασθαι

ἐκ τῆς χώρας.

καὶ διανοεῖσθαι... ἐκ τῆς χώρας tj. on im je naložio da razmišljaju o tome da neće biti lošiji od neprijatelja po vojnoj spremnosti, a što se tiče odlučnosti neće biti prihvatljivo ako budu smatrali da kao Peloponežani i Dorani ne mogu pobijediti i iz zemlje protjerati Jonjane

διανοεῖσθαι § 232, § 243; infinitivu i ličnomu objektu otvara mjesto glagol
κελεύω

ἐκέλευεν § 231

οὕτως... ὡς... οὐκ ἔλασσον ἔξοντας § 327.13; § 258; LSJ ἔχω B.II.2

τῇ μὲν ... τῇ δὲ... koordinacija rečeničnih članova

οὐκ ἀνεκτὸν ἐσόμενον § 315; imenski predikat, Smyth 909; komentator Tukidida povezuje s ὡς i tumači kao akuzativ apsolutni (Smyth 2076: „Particip se pojavljuje u akuzativu apsolutnome (umjesto u genitivu apsolutnome) kad je glagol bezličan ili je njegov subjekt infinitiv.”)

εἰ μὴ ἀξιώσουσι § 259; otvara mjesto dopuni u infinitivu; pogodbeno realna protaza: „ako ne...”

ὄντες § 315 (s imenskim dopunama)

κρατήσαντες § 269; rekcija: τινος

ἐξελάσασθαι sc. αὐτοὺς κρατήσαντες ἐξελάσασθαι; § 267; složenica glagola ἐλάυνω; kad particip i finitni oblik glagola otvaraju mjesto različitim padežima, zajednički će objekt gotovo uvijek slijediti rekciju participa